

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2021. gada 12. aprīlī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneši Gunārs Kusiņš un Artūrs Kučs,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 42/2021), kuru iesniegusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja pēc būtības lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Civilprocesa likuma 82.¹ panta trešo daļu un 453. panta otrās daļas pirmo teikumu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. pantam;

1.2. apturēt Rīgas apgabaltiesas [datums] sprieduma lietā Nr. [numurs] izpildi.

2. Civilprocesa likuma 82.¹ panta trešā daļa paredz, ka fiziskās personas lietas kasācijas instances tiesā ved pašas vai ar advokāta starpniecību.

Savukārt Civilprocesa likuma 453. panta otrās daļas pirmais teikums nosaka: „Kasācijas sūdzību paraksta iesniedzējs – fiziskā persona, šā likuma 82. panta septītajā daļā norādītā amatpersona vai advokāts.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtās konstitucionālās sūdzības pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18., 19.² un 19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesai viņai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma, tam pievienotajiem dokumentiem un Tiesu informatīvajā sistēmā pieejamās informācijas izriet, ka Pieteikuma iesniedzēja pārsūdzēja civillietā pieņemtu apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas kārtībā. Tomēr kasācijas sūdzību parakstīja un iesniedza tiesā Pieteikuma iesniedzējas pilnvarotais pārstāvis. Tādēļ Rīgas apgabaltiesas tiesnese nolēma atteikties pieņemt kasācijas sūdzību, citstarp pamatojoties uz Civilprocesa likuma 82.¹ panta trešo daļu.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka apstrīdētās normas, kas regulē savstarpēji cieši saistītus jautājumus, nepamatoti liedz viņai tiesības pārsūdzēt apelācijas instances tiesas spriedumu kasācijas kārtībā ar pilnvarota pārstāvja starpniecību. Tādējādi ar apstrīdētajām normām esot aizskartas viņai Satversmes 92. pantā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona ir tiesīga iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi tad, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī šādu iespēju nav.

Rīgas apgabaltiesas tiesnese nolēma atteikties pieņemt Pieteikuma iesniedzējas kasācijas sūdzību, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 453. panta sestās daļas 2. punktu. Atbilstoši Civilprocesa likuma 455. pantam šāds lēmums nav pārsūdzams. Tātad konkrētajā situācijā Pieteikuma iesniedzējai nav iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrajam teikumam gadījumā, ja nav iespējas Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš skaitāms no [datums], kad tika pieņemts Rīgas apgabaltiesas tiesneses lēmums par atteikšanos pieņemt kasācijas sūdzību. Pieteikums saņemts Satversmes tiesā 2021. gada 11. martā. Tātad konstitucionālās sūdzības iesniegšanas termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtās daļas otrā teikuma prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda tā juridiskais pamatojums. Satversmes tiesas likuma izpratnē ar pieteikuma juridisko pamatojumu saprot juridisko argumentāciju, kurā pamatota pieteikumā norādīto apstrīdēto normu neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta sestajai daļai kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Pieteikuma iesniedzēja pēc būtības uzskata, ka apstrīdētās normas nepamatoti ierobežo Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās personas tiesības uz taisnīgu tiesu un tādēļ neatbilst šai Satversmes normai.

Lai izvērtētu, vai tiesību norma, kas ierobežo personas tiesības uz taisnīgu tiesu, atbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, Satversmes tiesa noskaidro: 1) vai pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar normatīvajos aktos noteiktā kārtībā pieņemtu tiesību normu; 2) vai tam ir leģitīms mērķis; 3) vai pamattiesību ierobežojums atbilst samērīguma principam. Savukārt, izvērtējot pamattiesību ierobežojuma atbilstību samērīguma principam, Satversmes tiesa noskaidro, vai 1) likumdevēja paredzētie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai; 2) vai šo mērķi nevar sasniegt ar citiem, personas tiesības mazāk

ierobežojošiem līdzekļiem; 3) vai labums, ko iegūst sabiedrība, ir lielāks par personas tiesībām nodarīto kaitējumu (*sal. sk. Satversmes tiesas 2015. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2014-31-01 12. un 15. punktu*).

Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo tās liedz personai tiesības piedalīties tiesvedībā kasācijas instances tiesā ar pilnvarota pārstāvja starpniecību. Pieteikumā norādīts, ka šis pamattiesību ierobežojums ir noteikts ar normatīvajos aktos noteiktā kārtībā pieņemtām tiesību normām un tam ir leģitīmi mērķi – nodrošināt lietas dalībniekiem kvalificētu juridisku pārstāvību kasācijas instances tiesā un atslogot kasācijas instances tiesu no nepiekrītīgu un nepamatotu sūdzību izskatīšanas.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka pamattiesību ierobežojums neatbilst samērīguma principam, jo pastāvot saudzējošāki līdzekļi leģitīmo mērķu sasniegšanai un sabiedrības ieguvums no pamattiesību ierobežojuma neesot lielāks par indivīda tiesībām nodarīto kaitējumu. Taču kā pamatojums šim viedoklim pieteikumā norādīti vien Pieteikuma iesniedzējas apsvērumi par to, ka apstrīdētās normas esot pretrunā ar Civillikumā ietverto universālpilnvaras regulējumu, un vispārīgs apgalvojums, ka pamattiesību ierobežojums personai rada būtisku kaitējumu.

Pieteikumā nav norādīti konkrēti saudzējošāki līdzekļi, ar kuriem būtu iespējams sasniegt pieteikumā norādītos pamattiesību ierobežojuma leģitīmos mērķus tādā pašā kvalitātē, kā arī nav sniegts pamatojums tam, ka sabiedrības ieguvums no pamattiesību ierobežojuma nav lielāks par personas tiesībām nodarīto kaitējumu.

Pieteikumā arī izklāstīti lietas faktiskie apstākļi un norādīti Pieteikuma iesniedzējas iebildumi pret vispārējās jurisdikcijas tiesu un zvērināta tiesu izpildītāja rīcību un veikto tiesību normu piemērošanu konkrētajā civilprocesā. Taču šos apsvērumus nevar uzskatīt par pieteikuma juridisko pamatojumu Satversmes tiesas likuma izpratnē, jo Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas un interpretācijas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*).

Līdz ar to pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

8. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma (pieteikums Nr. 42/2021), kuru iesniegusi [..].

2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādīto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Sanita Osipova